

(א) [עין לקמן לה: בתוס' ד"ה ופסח], (ב) שבת קמ. לקמן לה, (ג) [לקמן לה:]; (ד) [ברכות ס. ושי"ט]; (ה) [ערוchin לה: ויע"ש בתוס' ד"ה אמר רבא]; (ו) לקמן ו: [מוספת פ"א]; (ז) [ערוchin סג: ושי"ט]; (ח) [שם לו:]; (ט) [שמות טו:]; (י) [לקמן ג.]; (יא) [ויקרא יח:]; [עין בתוס' יצמות מז: ד"ה פסח]; (טג) [ז"ל ביו"ט]; (טד) [ע"י בתוס' ערוchin עב: ד"ה כח דהתירא]; (טו) [פסחים מו:]; (טז) [ת"כ מיתרי]; (יז) [ע"י מוספות ערוchin לה: ד"ה וא"י ופסחים קטו: ד"ה מה];

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומשום הכיור הוא דלפני; (ב) תוס' ד"ה והיה וכו' כדי שמים דהיינו ביצה;

גליון הש"ס

גמ' ובי"ט לאחר שבת עסקינן היינו דמניס גזירה אלו י"ט אחר שבת רש"י בשבת דף קמט ע"פ ד"ה הכא בנראה על מכת: תוס' ד"ה גבי שבת וכו' והלכתא בריב"ם. עין יצמות דף מג ע"פ תוס' ד"ה פסח ודף (מז) [מ"ז ע"פ תוס' ד"ה הלמ"א];

מוסף רש"י

אין מבקעין עצים מן הקורות. סוחר של הקורות המוקלות ומזרזות לבטן ולא מן הקורה. היסנה שנספחה הי"ס ומשנתה להסקה קיימת וא"פ אסור האילן וכן השמשות לא איתכן להכי (שבת קטו).

מוסף תוספות

א. כיון ששניית פתם בלשון רבים. רש"י יצמות מז. ד"ה פסח. ב. והיא בתרא דמשמע היא עיקר רש"י ועי' מהש"פ. ג. במדרש אחר. מ"פ. ד. (ח) [אי ברי"ט לא ידר במאי ברוכו משאר י"ט. מ"פ. ה. נרש"י א"ל: דממעט, וכל ה' הידועה ממעט. ו. דהיינו של חול שכן הוא רוב הימים. מוס' הא"ש ערוchin לה: ד"ה ואין י"ט. ו. דליכא אלא חדא גזירה אטו ביצה דמתילדא והיום רל"ש. דאי ברי"ט דלאחר השבת אסור לא היה סתים לן לישנא ליתירא. דהא איכא ירי"ט דלאחר השבת דאסור. רש"י. ח. [דהוה ליה ספיא דאורייתא ולחומרא. ר"ן. ט. של אמר הכנה גמורה לפי שלא נגמרה לגדל אפורחים אלא בלידה, ואף לאיכילא נמי אינה חשובה לגמרי כי אם בלידה. רש"י. א.

גבי שבת דסתם לן תנא כרבי שמעון. וזמיתה והא הוא סתם ואח"כ מחלוקת דהא פליג ר' יהודה צמתיתין ואמר אם לא נתגבלה צערז שבת אסור ואין הלכה כסתם דכי האי גונא חשיב סתם ואח"כ מחלוקת צפרק יש נוהלין (ב"ב דף קכז: ושם) גבי מלמיה דרבי יוחנן בן צרוקה דפרין סתם ואחר כך מחלוקת היא וי"ל דהסתם קמין אעוד מאי אלא דפרין צמר הכי וכן פירש שם צנונתרם אבל לעולם מהני הסתם להיות רצים ויהו רצים רבי שמעון והו יחד רבי יהודה ויהלכתא כרצים כח"ק דהיינו רבי שמעון ור"ת גבי שבת נמי סתם לן כרבי יהודה כי האי דמתן (שבת דף מד.) מנטולין נר חדש אבל לא יסן ור' שמעון ממיר והואיל ואסור מוקפה מחמת מילוס כל שכן מחמת אסור דהכי אמרין הסתם וי"ל דהאי סתמא עדיפא הואיל וגמיית משנה סתמא לצסוף פרק מי שהחשיך (שם דף קנו: ושם):

מוקרים לב"ה בר"ש. וקשה דמאי אולמייה דהאי סתמא מהאי סתמא וי"ל דצעדיות לא מני לה מקולי צ"ש וחומרי צ"ה: **אין מבקעין עצים** מן הקורות וכו'. לא מיייתי מרישא דלין מצקעין קורות דהא מייירי צסור של קורות דהוי מוקפה מחמת חסרון כיס וכהא כ"ע מודו אפי' ר' שמעון אלא מיייתי מסיפא דלא מן הקורה שנסתרה ור"ת והא ר' שמעון אינו ממיר אלא ציוסצ ומלפיה (לקמן לה): וי"ל דה"ה הואיל ושמסתרה (שם) צשצת מסתמא היתה רעושה מאתמול והו כיוסצ ומלפיה מתי שצצר קורתו ומתיה ראויה להסקה:

וב"ת כה דהתירא עדיף. פי' הקוננו לכן כה דהמירא עדיף כשאלס ממיר סומך על שמועתו ורין להציא ראויה לדברי אלל אסורא אדם יכול להחמיר עליו בלא טעם: ו**נפלוג בתרווייהו.** תימה וכלל מקוס דקאמר כה דיתמרא עדיף לפרוך הכי וי"ל דהכי פריך ונפלוג צמרוייהו שלא יארין משוס כך ויאמר היא וצינתה אבל צעלמא

לא שייך ויהיה ביום הששי וגו'. פרש"י וע"כ צא לאשמועינן אפילו הכנה צידי שמים (שם) צינה אסורה דאי משוס הכנה צידי אדם כלומר שה"ש ויצלנו מצעדו יום הא צדידא כתיב את אשר תאפו אפו אלא הזמנה צהה קאמר ואין י"ט מכין לשבת כו' ואין צבת מכין ליי"ט מכ"ש דכיון דלין י"ט מכין לשבת כ"ש דלין צבת מכין ליי"ט והקשה רש"י אם כן צינה שנולדה צאחד צשצת או לאחר י"ט תתפר מכ"ש צשצת וי"ט לא מכינין אהדי כ"ש דלא מכינין אכול ותיריך דלגבי סעודת חול לא זריך הכנה דלין סעודת חול חשוצה אך תימה הואיל והכנה דאורייתא היאך אופין ומצשלין מכינין לשבת וכ"ת ע"י ערובי צשצתין וכי אחי תקנתא דרצנן וליעקר הכנה דאורייתא ונראה לייסצ דרצה גופיה אזיל לטעמיה (שם) דאית ליה הואיל ואי מקלעי אורחין חזי ליה השתא נמי חזי ליה ואפילו לדין ניחא דכל דצר אפוי ומצושל לא שייך ציה הכנה שאינו מחוסר רק תקון צעלמא דמעיקרא הוה חזי ליה רק גבי צינה שהוא דצר חדש שלא היתה צעולס ולא היתה ראויה כלל מעיקרא (שם) ולאפוס וצשל תקוני מלתא צעלמא תימה דלכן משמע שהמן לא היה יורד צי"ט כדפי' רש"י הששי הראוי להכנה והוה צכול והא אמר: ויצרך יקדש צרכו צמן וקדשו צמן צשצת לא היה יורד מן אבל צי"ט היה יורד: וי"ל דמדדשים חלוקין דליתא צמדש (מכילתא פ' צשצת) שבת לא היה יורד צי"ט מ"מ צי"ט שחל להיות צע"ש לא היה יורד מדכתיב קרל צו ציוס הששי ולא כתיב ששי משמע"ה הששי המיוחד שהוא ראוי להכנה: ולא צששי שהוא יו"ט (שם) **נגזר משום** הגך דמתירין ביזמיהו. ואין זה גזרה לגזרה דמתיר לאוכלן צי"ט משמע אפילו ציוס טוב דלאחר השצת: **מל"תא דלא שכיחא** היא. וקשה דלמא אם לא שחטה היתה נולדת היוס ואם כן מאתמול גמרה לה ותאסר בלא גזרה מספק וי"ל דמאחר דלא נולדה ע"י כך לא חשיב גמרי וצירושלמי פליג צהא:

דסן אין מצקעין עלים. צי"ט לא מן הקורות הקדורות וז על גב וז צקרע ועומדות לצנין: ולא מן הקורה שנסתרה צי"ט. ואע"פ שעומדת מעכשו להיסק הואיל וצין השמשות לאו להכי קיימא כיון דתתקלא לצין השמשות תתקלא לכולי יומא. אלמא אית לן מוקפה ציוס טוב הלכן מוקי רב נחמן למתני דליירי ציוס טוב וצית הלל כר' יהודה וצעומדת לגדל צינים ומשוס מוקפה: **מאן סתם לן למתני' ר'.** הוא סדר המשנה וכשראה דצרי חכס וישרו צעיניו שנאן סתם ולא חזיר שם אומר ו עליהן כדי שלא יהו שנויין מפי יחיד ונרלין צלילו נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן: ולא אפי נולולו צה. אי מקילין צה חדא קולא לא אחי לאקולי צה טפי: **דהתירא עדיף** ליה. טוב לו להשמיענו כה דצרי המתיר שהוא סומך על שמועתו ואינו ר"ת להמיר אבל כה האוסרין אינה ראויה שהכל יכולין להמיר ואפילו דצצר המותר: **ומשום הכנה.** (שם) דאסרי לה צי"ה דמפרש ואזיל: **דכל צינה דמתילדא האידנא מאתמול גמרה** לה. ואף על גב דצידי שמים הוא אסור דצעיין כל סעודות צבת וסעודות יוס טוב שיהו מוומנות ומוכנות מצעדו יוס של חול: **ורצה.** דאסר צהכנה שאינה צידיס ממש: **לטעמיה דאמר רצה.** צפסחים (דף מז:); וליף מהכא דמוקפה דאורייתא: **והיינו.** והיינו כגון מכאן אחי אוכל למחר דאי משוס הכנה צידיס ולומר שיאפו ויצלנו מצעדו יוס צהדידא כתיב צת אשר תאפו אפוי' אלא הזמנה צת קאמר וכתיב ציוס הששי וסתם ששי חול הוא ואחצצה רחמנא לסעודת צבת שמינינה מצעדו יוס וצחול: **ואין יוס טוב מכין לשבת.** ויוס טוב נמי קרוי צבת וצעיף סעודתו הזמנה והזמנתה צחול. אבל סעודת חול לא חשיצא ולא שייכא צה הזמנה הלכן צאחד צשצת צעלמא לית לן למיסק צינה שנולדה ציה משוס דאתכן צידי שמים דסעודת חול לא אצרכה רחמנא זמן מצעדו יוס דלא שייך צה מוקפה: **יוס טוב צעלמא.** שאינו לגמוע

אחר צבת: **שצת דעלמא.** שאינו אחר יוס טוב: **סאתרי.** לגמוע צינה חיה שנולדה צו: **ומי גורינו.** ומי אחרור רצנן צינה למגור התירא משוס אסורא: **והפסוי' וכו'.** ור"ת הואיל לה גזרה לגזרה דהך דמתילדין ציומיהם נמי אין אסורות אלא משוס גזרה דיוס טוב אחר השצת תריך הא מצי לאוקומי ציוס טוב אחר השצת דהשתא איכא למיגור אטו הך דמתילדין ציומיהם ואשמועינן הך ממני' דאפי' צי"ט אחר השצת מותרות הואיל ואינס נולדות ומשוס הך דמתילדין ליכא למגור דמילתא דלא שכיחא הוא צשס רצינו. והא דאמרין צכולי הש"ס' שאין גזרין גזרה לגזרה מהאי קרל נפקא ושמתס את משמתיה' עשו משמת כלומר גזרה למשמרת לתורתו ולא משמת למשמרת שלא יעשו גזרה לגזרה: **ואין י"ט מכין לצצרו** לא גרסינן צמלמיה דרצה דהא קרל קא דריש ושני ימים רכופים צמורה לא אשכחן דמספיקא עצידין להו: **רצ יוסף אמר.** טעמא דצינה צתרגולת העומדת לאכילה וכדאוקימנא וצית הלל דאסרי משוס פירות הנושרין מן האילין צשצת. וקא סלקא דעתך השתא גזרה היא משוס פירות הנושרין דלא נכלינוה דהא נמי לפירות הנושרין מן האילין דמיא שאף וז פרי הנושר: **ותלוש**

לרצות יוס ורד: וי"ל דמדדשים חלוקין דליתא צמדש (מכילתא פ' צשצת) שבת לא היה יורד צי"ט מ"מ צי"ט שחל להיות צע"ש לא היה יורד מדכתיב קרל צו ציוס הששי ולא כתיב ששי משמע"ה הששי המיוחד שהוא ראוי להכנה: ולא צששי שהוא יו"ט (שם) **נגזר משום** הגך דמתירין ביזמיהו. ואין זה גזרה לגזרה דמתיר לאוכלן צי"ט משמע אפילו ציוס טוב דלאחר השצת: **מל"תא דלא שכיחא** היא. וקשה דלמא אם לא שחטה היתה נולדת היוס ואם כן מאתמול גמרה לה ותאסר בלא גזרה מספק וי"ל דמאחר דלא נולדה ע"י כך לא חשיב גמרי וצירושלמי פליג צהא:

גזרה

ז א מ"י פ"ב מהלכות יו"ט הלכה י"ב סמג לאון עה טושי"ע א"ח סי' תקא טעף א':
ח ב מ"י פ"א שם הל' ז סמג שם טושי"ע א"ח סי' תקא טעף ד':
ט ג ד מ"י שם הל' י"ט סמג שם טושי"ע א"ח סי' תקא טעף א' וסי' תקא טעף ה' וסי' תקא טעף א':
י ה מ"י שם טושי"ע א"ח סי' תקא טעף א':
יא ו מ"י שם טושי"ע א"ח סי' שצכ טעף א' וסי' יב ז מ"י פכ"א מהלכות שבת הל' ז סמג לאון סה טושי"ע שם טעף ג':

תורה אור השלם

1. והנה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והנה משנה על אשר ילקטו יום יום: שמות טו טז

רבינו חננאל

ואקשינן נמי אהא, [ןמאי טעמא דרבי שחתם המסנה, דסתם לן ברי"ט חילוף מה שסתם לנו בשבת. ופרקינן יו"ט קיל להו לבני או"ס, דהא אופין ומבשלין בו וערשי בו כל צרכי אוכל נפש ונ"א: דהא אופין ומבשלין וכל צורך אוכל נפש עושין ביום טוב, ואי שבת להו מוקפה אהו לולולו ביה, לפיכך החמיר וסתם לן לחומרא, אבל שבת דחמיר להו, אע"י דשרית להו מוקפה, כגון חתיכת דליועין לפני בהמה, וכגון נבלה לפני הכלבים וכיוצא בהן, לא אתו לולולו ביה, ומשום הכי לא (איתמר) [אתמר] בה אלא שאה בהלכה המסורה ביום. ואקשינן על רב נחמן, במאי אוקימתא למתני בתרנגולת העומדת לגדל צינים ומשוס מוקפה, אדמפלגי בביצה, נפלגי בעצמה מוקפה היא, שלא היתה מוכנה מאתמול לאכילה אלא לגדל צינים. אלא אמר רבא לעולם בתרנגולת העומדת לאכילה, והכא ברי"ט שחל [להיות] אחר השבת עסקין, ומשום הכנה. וקסבר כל ביצה דמתילדה האידנא מאתמול גמרה לה, ורבה לטעמיה דאמר קרא והכינו את אשר יביאו, ונ"א: דאמר רבה והיה ביום הששי והכינו חול מכין לשבת, וחול מכין ליי"ט, ואין שבת מכינה ליר"ט ולא ירי"ט מכין לשבת. אי הכי ירי"ט לחודיה שמתיר, גזירה כו'. ופשוטה היא. רב יוסף אמר גזירה ביצה שנולדה ביו"ט משוס פירות שנשרו כי אם נתייר הביצה שנולדה ביום טוב יאמר הרואה כשם שהביצה שנישרה מן התרנגולת מותרת, כך פירות שנשרו מן האילן מותרין. א"ל אביי ופירות שנשרו מן האילן משוס מאי אסורין,